

Aşağıdaki metinleri okuyunuz ve ilgili soruları cevaplayınız.

HALİDE EDİP

(...)

Kızıl bayrakların siyaha büründüğü bir gün, Sultanahmet Camii'nin önünde onu siyah çarşafı ve solgun yüzüyle gördük. Gözlerinde yaş değil, alev vardı. Sesi lav gibi yakıyor, sözleri halkın üstüne erimiş kurşun damlaları gibi saçılıyordu.

Evlâtlarım, kardeşlerim! der ve her eli silâh tutanı vatan müdafaasına çağırırken sesi nâzil oluyor gibiydi.

Efenin Hikâyesi'ndeki sakin fakat heybetli isyan, bir hikâyeden koca bir vatana sirayet ediyor, her gönülden bir efe yüreği, bir efe palası sıyrılıyordu.

Anadolu'daki İstiklâl Savaşı'na o da karıştı. Halide Onbaşı bu hamlenin yâdigâridir.

Halide Hanım, bir yandan siper siper, cephe cephe dolaşırken, bir yandan da *Dağa Çıkan Kurt*, *Vurun Kahpeye*, *Ateşten Gömlek* isimli eserleriyle mücadelenin edebiyatını yapıyor, daha doğrusu mücadeleyi edebiyata sokuyordu.

Bu saydığım kitaplar, edebiyat ve sanat bakımından olduğu kadar, İstiklâl Mücadelesi'nin tarihi ruhu bakımından da çok ehemmiyetli durak yerleridir.

Zaferden sonra, İstanbul'a döndü. Kendini yine edebiyata verdi. Hayatına karışan gurbet yıllarını da yine vatan için, Türklük için kullandığını söylerler. Başka türlü bir hareket, zaten ondan beklenmezdi. Yeryüzünde taşlanmamış hiçbir büyük yoktur. Yeryüzünde büyüklüğe tahammül edemeyen küçük ruhlu çağların, cüce ihtirasların da vakit vakit takvimlerde yer aldığı görülür. Marifet, bu imtihanı hoşça geçirmektir. Onun bu zor işi de başardığına inanıyorum.

(...)

Hakkı Süha Sezgin
Edebî Portreler

HALİKARNAS BALIKÇISI

Halikarnas Balıkçısı takma adıyla tanınan Cevat Şakir Kabaağaçlı (1886-1973), öykücü ve romancı olarak, Ege ve Akdeniz kıyılarımızın, ekmeğini çekişe döğüşe denizden çıkaran yoksul, ama namuslu insanların yaşam serüvenini, bu bölgelerin taşı toprağı, ormanı dağı, mitolojisi efsanesiyle birlikte, şiirsel bir anlatımın bütün sıcaklığında coşa taşta edebiyatımıza mal eden ilk ve tek sanatçıdır.

(...)

Daha öykü kitaplarının adlarından başlar deniz sevgisinin, insanı doğayı kucak kucağa birbiriyle kaynaştıran önüne geçilmez bir tutkunun serüveni. Yazarın ilk hikâye kitabı, *Halikarnas Balıkçısı* adıyla 1939'da çıkar: *Ege Kıyıları*nda. Onun ardından sırasıyla *Merhaba Akdeniz* (1947,1962), *Ege'nin Dibi* (1952), *Yaşasın Deniz* (1954), *Gülen Ada* (1957) yayınlanır. Balıkçı, bütün bu öykülerde (romanlarında olduğu gibi), kara insanlarının yanı sıra ama onlardan çok, umutlarını, fırtınalı denizlerde dalgalarla boğuşa boğuşa çoluk çocuklarının günlük nafakasını çıkarmaya çalışan yiğit babaların, oğulların, vefalı kocaların, kardeşlerin, vazgeçilmez sevgililerin ağları sandalları, kürekleri yelkenleri, tekneleri ile bir bereket müjdesi gibi geri dönmelerini, rıhtımlarda, kapı aralıklarında, damlarda pencerelerde bekleyen kızlı erkekli, çoluklu çocuklu kıyı insanlarının çileli yaşayışını verir.

(...)

Vedat Günyol, *Çalakalem*